
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ
[CURRENT ISSUES IN LINGUODIDACTICS]

УДК 811.161.2'342.4+811.134.2'342.4:378.147

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 06.03.2025 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 09.03.2025 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 95 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2025.47.18>

**ПОРІВНЯЛЬНА ФОНЕТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІСПАНСЬКОЇ МОВ:
ТРУДНОЩІ ДЛЯ УКРАЇНОМОВНИХ СТУДЕНТІВ**

Олена Миколаївна Братель (м. Київ, Україна)

olenabratel@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Олена Володимирівна Попова (м. Київ, Україна)

popovaalenka135@gmail.com

кандидат філологічних наук, асистент кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті порівнюються фонетичні особливості української та іспанської мов і на основі відмінних рис прогнозується, з якими проблемами можуть зіткнутися україномовні студенти під час вивчення іспанської вимови. Запропоновано ієрархію складності звуків для планування більш ефективного навчального процесу.

Ключові слова: фонетика, іспанська мова, українська мова, вимова, труднощі, порівняльний аналіз.

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Порівняльна фонетика української та іспанської мов: труднощі для україномовних студентів (Українською)

[Poriavniialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Братель О. М. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,

Попова О. В. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

COMPARATIVE PHONETICS OF UKRAINIAN AND SPANISH LANGUAGES: DIFFICULTIES FOR UKRAINIAN-SPEAKING STUDENTS

Olena Mykolaivna Bratel (Kyiv, Ukraine)

olenabratel@gmail.com

PhD (Philology), Associate Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Olena Volodymyrivna Popova (Kyiv, Ukraine)

popovaalenka135@gmail.com

PhD (Philology), Assistant Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the phonetic features of Spanish and Ukrainian languages, focusing on the difficulties Ukrainian-speaking students face when learning Spanish pronunciation. The study highlights specific phonetic challenges arising from the differences between the phonetic systems of both languages. To address these challenges, a hierarchy of sound difficulty is proposed to aid the learning process. The research is based on a comparative analysis of Spanish and Ukrainian phonetic systems, offering practical insights for teachers to improve pronunciation instruction. The developed hierarchy serves as a tool for optimizing phonetic training and enhancing the effectiveness of Spanish language education for Ukrainian speakers.

Keywords: *phonetics, Spanish language, Ukrainian language, pronunciation, difficulties, comparative analysis.*

Вступ. Вивчення фонетики є важливим етапом оволодіння будь-якою мовою, адже правильна вимова забезпечує ефективну комунікацію. Правильна вимова є фундаментальною складовою успішного вивчення іноземної мови, зокрема іспанської, адже вона впливає на всі аспекти комунікативної компетентності, включаючи фонологічну, соціолінгвістичну та прагматичну складові [11, с. 420]. Фонетична компетентність є здатністю правильно артикулювати, інтонувати

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Comparative Phonetics of Ukrainian and Spanish Languages: Difficulties for Ukrainian-Speaking Students (in Ukrainian) [Porivnialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Bratel O. M. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,

Popova O. V. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

власне мовлення та розуміти мовлення інших, і базується на взаємодії трьох компонентів: фонетичних навичок, знань і усвідомленості [4, с. 192].

Відсутність належної фонетичної підготовки може призводити до труднощів у спілкуванні, зниження впевненості студента та обмеження його прогресу у вивченні мови. Підручники з іспанської мови, які публікуються провідними іспанськими видавництвами, часто розробляються з урахуванням універсальних методологічних підходів, що можуть не враховувати специфічні труднощі, які виникають у студентів з певних мовних груп, зокрема україномовних. Це пов'язано з тим, що вони орієнтовані на широку аудиторію і можуть бути використані у всьому світі, проте не враховують мовних труднощів, які можуть виникати у студентів із певних регіонів. Для швидшого й ефективнішого вивчення іспанської фонетики україномовним студентам може бути корисним поєднувати універсальні підручники з додатковими матеріалами, які враховують специфіку їхньої рідної мови та допомагають подолати конкретні складнощі, пов'язані з відмінностями між фонетичними системами української та іспанської мов.

Виходячи з цього, **актуальним** є компаративне вивчення фонетики української та іспанської мов з точки зору прогнозування можливих труднощів, які можуть виникнути в українських студентів, що починають опановувати іспанську фонетику.

Мета статті – виявити основні труднощі, які виникають в україномовних студентів під час засвоєння іспанської вимови.

Для досягнення цієї мети потрібно виконати низку **завдань**, зокрема:

– проаналізувати фонетичні відмінності в українській та іспанській мовах і виявити спільні риси;

– виокремити звуки іспанської мови, які можуть бути складними для україномовних студентів через відмінності фонетичних систем іспанської та української мов;

– створити ієрархію складності звуків, що допоможе спрогнозувати основні труднощі в україномовних студентів під час вивчення фонетики іспанської мови.

Об'єктом дослідження є фонетичні особливості української та іспанської мов, а **предметом** – порівняння звукових систем двох мов та виявлення спільних і відмінних рис.

Наукова новизна дослідження полягає у прогнозуванні специфічних фонетичних складнощів, що зумовлені різницею у звукових системах української

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Порівняльна фонетика української та іспанської мов: труднощі для україномовних студентів (Українською)

[Poriavniialna fonetyka ukrainiskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Братель О. М. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,

Попова О. В. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

та іспанської мов, і в пропозиції використовувати ієрархію складності звуків під час вивчення іспанської мови україномовними студентами.

Матеріали та методи. Дослідження базується на компаративному аналізі фонетичних систем української та іспанської мов і розробці ієрархії складності звуків.

Огляд наукової літератури. Попередні дослідження підкреслюють важливість фонетики у навчанні іноземних мов, зокрема, наголошується на необхідності розвитку фонологічної компетентності як частини загальної комунікативної компетентності (О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко, О. В. Гаврилова, О. О. Гнатишева, Е. Д. Гоца, З. І. Комарова, А. К. Мойсієнко, О. Д. Пискач, В. В. Розгон, І. Х. Топал). Водночас, недостатньо уваги приділено порівнянню фонетичних систем української та іспанської мов і специфічним проблемам україномовних студентів, хоча певні розвідки у цій сфері були (О. М. Гончаренко, А. А. Кухаренко, Х. Лбістеррі, Е. А. Льюрач, С. Ю. Ніколаєва, Р. Серда Массо, О. Б. Тарнопольський, Х. Хіль). О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та С. Ю. Ніколаєва в роботі з методики навчання іноземних мов і культур присвятили розділ особливостям вивчення фонетики різних іноземних мов, включаючи іспанську. Дослідження, яке виконали Х. Хіль та Х. Лбістеррі присвячене фонетиці й фонології іспанської мови в Іспанії в синхронічному та діахронічному аспектах. О. Б. Тарнопольський та А. А. Кухаренко порівнювали мовні системи іспанської та англійської мов (зокрема, й фонетичну складову) для лінгвістичного обґрунтування доцільності вивчення іспанської мови як другої іноземної на основі англійської як першої іноземної.

Основний зміст. Фонетичні системи української та іспанської мов мають як спільні, так і відмінні риси. Українська мова – це східнослов'янська мова, тоді як іспанська належить до романських мов, тому очевидно, що їхні звукові системи мають суттєві відмінності в артикуляції, акцентуації, просодичних особливостях тощо.

Мовний перенос у фонетиці – це вплив рідної мови (української) на вимову звуків іншої мови (іспанської). Він може бути як позитивним, коли схожі звуки в обох мовах допомагають у правильній вимові, так і негативним, коли студенти переносять українські артикуляційні особливості на іспанську, що призводить до помилок. У той час як позитивний перенос слід заохочувати та використовувати на користь навчання, негативному потрібно запобігати, оскільки він ускладнює

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Comparative Phonetics of Ukrainian and Spanish Languages: Difficulties for Ukrainian-Speaking Students (in Ukrainian) [Porivnialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Bratel O. M. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,
Popova O. V. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

засвоєння іспанської мови. Щоб ефективно сприяти позитивному переносу з української мови на іспанську мову та мінімізувати негативний вплив, викладач має чітко розуміти, у яких саме аспектах двох мовних систем виникає цей феномен [7, с. 24].

Студенти можуть стикатися з проблемами розпізнавання звуків та інтонації через вплив рідної мови, яка діє як “фільтр” й ускладнює сприйняття і правильне відтворення чужих мовленнєвих зразків. Додаткові труднощі викликає сформована під рідну мову артикуляційна база та індивідуальні фізіологічні особливості, такі як слухова чутливість чи дефекти мовлення. Також можуть виникати інтонаційні помилки через відсутність характерних для іспанської мови інтонаційних моделей [4, с. 195]. Обидві мови чітко розрізняють дзвінки та глухі приголосні. Хоча в українській кінцеві дзвінки приголосні оглушуються, а в іспанській – ні, основний принцип контрасту між [b] – [p], [d] – [t], [g] – [k] є спільним [9, с. 21-22]. Оскільки палаталізація є дуже поширеною в українській мові, а в іспанській вона відсутня, то це може впливати на вимову іспанських звуків українськими студентами [6, с. 233].

В іспанській мові налічується п’ять голосних звуків: А – відкритий передньо-центральный голосний [a], Е – закритий передньо-середній голосний [e], І – закритий передній голосний [i], О – закритий задньо-середній голосний [o], У – закритий задній голосний [u] [7, с. 2]. Усі ці голосні чітко розрізняються за місцем артикуляції та завжди вимовляються однаково незалежно від розташування у слові чи наголосу. В іспанській мові немає редуції голосних, тому вони завжди залишаються чіткими й стабільними за якістю.

Українська мова містить шість голосних звуків: А – відкритий задній голосний [a], Е – середній передній голосний [ɛ], И – закритий середньо-передній голосний [ɪ], І – закритий передній голосний [i], О – середній задній голосний [ɔ], У – закритий задній голосний [u] [3, с. 16].

Таким чином, українська та іспанська мови мають майже однакову кількість голосних звуків: в українській їх шість, а в іспанській – п’ять, тобто в іспанській мові відсутній закритий середньо-передній голосний [ɪ], який є характерним для української мови.

На відміну від іспанської, в українській мові голосні можуть змінювати свою вимову в ненаголошених складах через редуцію. Коли голосний опиняється в ненаголошеній позиції, його звучання слабшає і він починає уподібнюватися до сильнішого [2, с. 42]. Наприклад, ненаголошене [o] може наближатися до звука [u], а [e] – до звука [ɪ], тобто в українській мові є часткова редуція ненаголошених

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Порівняльна фонетика української та іспанської мов: труднощі для україномовних студентів (Українською)
[Poriivnialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Братель О. М. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,
Попова О. В. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

голосних, в той час як в іспанській мові голосні завжди чітко вимовляються [3, с. 105]. На це потрібно звертати увагу студентів, коли вони починають вивчати іспанську, в якій немає такого явища.

Крім того, в іспанській мові звуки [e] та [o] вимовляються більш закрито, ніж відповідні українські [ɛ] та [ɔ] [10, с. 29]. Це може призводити до помилок у вимові іспанських слів, оскільки україномовні студенти можуть інтуїтивно намагатися редукувати голосні у ненаголошених складах і вимовляти їх відкритими [6, с. 213-214], тому окрему увагу потрібно приділяти однаково вимовлянням голосних в усіх позиціях, без редукції.

В іспанській мові є дифтонгізація, а в українській вона присутня лише в деяких говорах, і це також може викликати певні проблеми під час вивчення іспанської фонетики [10, с. 42]. Коли іспанські фонemi [i] та [u] стають частиною дифтонга (або трифтонга), вони вимовляються як напівприголосні або напівголосні. Це означає, що їхня артикуляція є більш закритою і коротшою, ніж зазвичай. Важливою особливістю є те, що вони виконують функцію маргіну в складі, так само, як приголосні звуки [10, с. 43].

Для кращого засвоєння фонетичної системи іспанської мови, під час навчання варто орієнтуватися на ієрархію складності іспанських звуків для україномовних студентів і, виходячи з цього, визначати способи ознайомлення, види і кількість вправ для формування навичок реценції та репродукції звуків. Звуки іспанської мови можна поділити на три групи за схожістю з українськими звуками: звуки, подібні до українських за акустикою й артикуляцією, звуки, які схожі на українські, але мають суттєві відмінності, звуки без аналогів в українській мові [4, с. 197].

Найпростіші звуки, що передбачають мінімальну складність для засвоєння – це іспанські звуки, подібні до українських за акустикою й артикуляцією, легко засвоювати завдяки позитивному переносу навичок з рідної мови [4, с. 197]. До звуків, які є в обох мовах і вимовляються однаково або майже однаково, відносяться [m], [n], [p], [b], [t], [d], [k], [g], [f], [x]. Для їхнього опанування достатньо імітації, мінімального тренування і контролю правильної артикуляції.

Помірно складні звуки для засвоєння українцями мають незначні відмінності у вимові, порівняно з українською мовою. Сюди можуть відноситися вже згадані голосні [e], [o], що є дещо більш закритими, ніж в українській мові, звук [ʎ] (у діалектах, де зберігся), передньоязиковий альвеолярний латеральний звук [l], який

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Comparative Phonetics of Ukrainian and Spanish Languages: Difficulties for Ukrainian-Speaking Students (in Ukrainian) [Porivnialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Bratel O. M. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,Popova O. V. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

в різних позиціях залишається твердим, задньоязиковий [χ], звук [j], що схожий на українське *й*, але більш “щільний”. Подібні звуки, які схожі на українські, але мають певні відмінності, можуть викликати високий рівень інтерференції [4, с. 197].

Фонема [Λ], яка зберігається у деяких діалектах іспанської мови, є схожою в обох мовах і співвідноситься з українським звуком [л'], який є трохи м'якішим. Українська буква Л та іспанська L передають подібні, але не ідентичні звуки. Вони мають відмінності у місці та способі творення, а також у варіативності вимови залежно від позиції у слові. Для україномовних студентів, які вивчають іспанську, ці відмінності можуть викликати певні труднощі. В українській мові буква Л передає два основних звуки: твердий [l] – передньоязиковий альвеолярний латеральний звук (наприклад, у слові *лампа* ['lampɑ]) та м'який [l'] – палаталізований (пом'якшений) передньоязиковий звук (наприклад, у слові *любов* [l'u'bɔw]). У більшості позицій звук [l] в українській мові має пом'якшену (палаталізовану) вимову [l'], особливо перед голосними переднього ряду (*літо*, *люди*). У твердому варіанті [l] він вимовляється перед голосними заднього ряду або приголосними (*лампа*, *лук*) [2, р. 102]. В іспанській мові буква L передає один основний варіант звука [l] – передньоязиковий альвеолярний латеральний звук (наприклад, у словах *luz*, *lago*, *lado*, який не змінює своєї якості в різних позиціях [9, с. 25]. Українці можуть інтуїтивно пом'якшувати [l] у таких словах, як *línea* або *limón*, вимовляючи [l'], що є неправильним в іспанській мові, адже в українській мові твердість або м'якість залежить від наступного звука. В іспанській мові L завжди залишається твердою, тому україномовні студенти мають звикнути до уніфікованої вимови [l] у всіх позиціях. Для усвідомлення м'якості й твердості цього звука потрібно вимовляти українські слова з м'яким [l'] (наприклад, *ліс*, *літо*) і порівнювати з іспанськими словами (наприклад, *luz*, *lado*), щоб відчуті різницю. Також на початку засвоєння цього іспанського звука потрібно контролювати положення язика – він має торкатися альвеол, але не рухатися до піднебіння.

Іспанський задньоязиковий фрикативний [χ], відсутній в українській мові, він набагато сильніший за українське [x], і звучить більш гортанно (наприклад, *joven* ['χo.βen]). Український звук [x] є слабшим і має більш м'яке звучання (наприклад, *хата* ['xa.ta]). Засвоєння помірно складних звуків загалом не повинно викликати труднощів в українських студентів, може бути достатньо базових імітаційних і обов'язково потрібні контрастивні фонетичні вправи [4, с. 197].

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Порівняльна фонетика української та іспанської мов: труднощі для україномовних студентів (Українською)
[Poriavniialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Братель О. М. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,
Попова О. В. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Звуки, що передаються літерами Y та LL в іспанській мові, та звук Й в українській мають подібності, але також значні відмінності, які можуть створювати труднощі для україномовних студентів. Українська буква Й унікальна, бо це єдиний середньоязиковий приголосний в українській мові [2, с. 101], і передається звуком [j], що завжди вимовляється чітко та м'яко й ніколи не має сильної шиплячої або аффрикатної вимови. В іспанській мові букви Y та LL мають різну вимову залежно від діалекту. Більшість носіїв іспанської зараз не розрізняють Y та LL, і обидві букви вимовляються однаково: [j] (дзвінкий палатальний апроксимант) в більшості країн та [ʎ] або [ɟ] у деяких регіонах Аргентини та Уругваю [10, с. 34-35]. Звук [j] схожий на українське й, але більш «щільний» та вимовляється ближче до [ж]. Українські студенти можуть робити такі помилки: вимовляти Y та LL як звичайне українське Й [j] або як два різні звуки, тому вправи на відпрацювання цього звуку повинні це враховувати.

Українська буква С та іспанська буква S на перший погляд передають подібні звуки, проте між ними є деякі важливі фонетичні відмінності. В українській мові буква С передає глухий передньоязиковий альвеолярний фрикативний звук [s]. Звук [s] може бути як твердим (наприклад, у слові *сало*), так і пом'якшеним (наприклад, у слові *сіно*). Український [s] вимовляється досить чітко, і його артикуляція є стабільною незалежно від позиції у слові [2, с. 133-134]. В іспанській мові буква S передає глухий передньоязиковий фрикативний звук [s], в багатьох діалектах цей звук може бути наближений до міжзубного, завжди є твердим [9, с. 23]. Студентам може бути важко відтворити цей звук, оскільки в іспанській мові він міжзубно-альвеолярний або передньозубний, а в українській – альвеолярний (язик торкається альвеол). Щоб наблизити вимову до іспанської норми, слід тренуватися трохи знизити кінчик язика і вимовляти звук ближче до передніх зубів.

Українські букви Б та В передають два різних звуки – губний проривний та губно-зубний фрикативний відповідно. В іспанській же мовній системі букви B та V часто позначають той самий звук, що може викликати труднощі для україномовних студентів.

Найбільше уваги під час вивчення іспанської вимови потрібно звертати на найскладніші для українців звуки – звуки, які повністю відсутні в українській мові або суттєво відрізняються. Засвоєння звуків без аналогів в українській мові складне, оскільки потребує формування нової артикуляційної бази [4, с. 197].

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Comparative Phonetics of Ukrainian and Spanish Languages: Difficulties for Ukrainian-Speaking Students (in Ukrainian) [Porivnialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]© Bratel O. M. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,Popova O. V. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

Інтердентальний (міжзубний) фрикативний звук [θ], властивий європейському варіанту іспанської мови, в українській мові відсутній. Українці можуть замінювати його на [s], що впливає на розуміння у кастильському варіанті.

Під час вивчення іспанських звуків у студентів можуть виникнути проблеми з розрізненням вібрантів [r] і [ɾ]. В українській мові існує лише багатоколивний [r], в той час як в іспанській мові спостерігається контраст між [r] (одноколивний) та [ɾ] (багатоколивний) (*pero* ['pero] та *perro* ['pero]) [10, с. 34].

Іспанській мові, на відміну від української, властиві фрикативні алофони звуків [b], [d], [g]. Так, у слабких позиціях звуки [b], [d], [g] вимовляються як [β], [ð], [ɣ] (наприклад, *haber* [a'βer], *todo* ['toðo], *amigo* [a'miɣo]) [9, с. 21-22], а в українській мові дзвінкі приголосні не мають подібних фрикативних варіантів.

В українській мові [d] і [t] – ясенні, можуть бути м'якими (наприклад, *день* [dʲenʲ]), а в іспанській [d] і [t] є дентальними, і вимовляються з язиком ближче до зубів (наприклад, *dedo* ['deðo]) [9, с. 20]. Українці можуть вимовляти [d] і [t] занадто твердо або м'яко, що може змінювати звучання.

Також в українській мові відсутній звук [β], який передається буквами В та V. Також україномовним студентам варто звертати увагу на те, що В та V не розрізняються у вимові, а звук змінюється залежно від позиції. Це не завжди легко через вплив української мови. В українській мові букви Б та В передають два принципово різних звуки: [b] – дзвінкий губний проривний звук, твердий у всіх позиціях (наприклад, *борг* [borh]), [v] – дзвінкий губно-зубний фрикативний звук (наприклад, *вода* [vɔ'da]). В українській мові В не чергується з Б і зберігає свій фрикативний характер у будь-якому контексті.

Приголосний В є губно-зубним, але буває і губно-зубним, і губно-губним. Місце творення приголосного в залежить від його місця в слові. Якщо В стоїть перед І чи А, він губно-зубний. А якщо В стоїть перед О, У, Е, И – він зазвичай губно-губний. Також він може бути нескладотворчим ʋ, тобто звук перебуває на межі між голосним у і приголосним В [2, с. 123]. При артикуляції губного твердого Б утворюється зімкнення нижньої губи з верхньою. М'яке піднебіння при цьому підняте й не пропускає повітря у носову порожнину, тому приголосний [б] не має носового забарвлення. Голосові зв'язки при творенні дзвінкого [б] перебувають у напруженому стані й дрижать [2, с. 134]. Звук [б] пом'якшується у позиції перед І. Ступінь пом'якшення незначний, в літературній мові він здебільшого вимовляється як приголосний напівм'який [2, с. 135].

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Порівняльна фонетика української та іспанської мов: труднощі для україномовних студентів (Українською)
[Poriavniialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Братель О. М. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,

Попова О. В. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

В іспанській мові букви В та V позначають один і той самий звук, але він реалізується у двох варіантах залежно від позиції у слові: дзвінкий губний проривний (сильний варіант) [b], що вимовляється на початку фрази або після паузи (наприклад, bien ['bjen], vamos ['bamos]) та дзвінкий губний фрикативний (ослаблений варіант) [β], що вимовляється між голосними (наприклад, abuelo [a'βwelo], lavar → [la'βar]) [10, с. 31-32]. Україномовні студенти часто намагаються диференціювати В та V, хоча в іспанській ці літери вимовляються однаково. Українці звикли вимовляти В як [v] (губно-зубний фрикативний), а Б як проривний [b], тоді як в іспанській обидва ці звуки реалізуються або як губний фрикативний [β] або як губний проривний [b].

Для засвоєння складних звуків потрібна спеціальна практика: артикуляційні вправи, слухові тренування, повторення за носіями мови. Вироблення правильної вимови можливе лише через систематичні тренування та використання спеціальних методик.

Висновки дослідження. Фонетичні системи української та іспанської мають як спільні, так і кардинальні відмінності, хоча їх відносно небагато, водночас, труднощі формування фонетичної компетентності в іспанській мові можуть бути зумовлені особливостями іспанської мови та інтерференцією з українською мовою.

Попри відмінності у фонетичних системах української та іспанської мов, можна знайти й деякі спільні риси, які допомагають україномовним студентам швидше адаптуватися до іспанської вимови. В обох мовах співвідношення між написанням і вимовою є досить стабільним. В українській та іспанській загалом можна читати слова за написанням, хоча є винятки.

Обидві мови мають порівняно просту систему голосних. Хоча іспанські голосні не зазнають редукції, а в українській мові редукція не відбувається постійно, тому цю особливість студентам відносно легко засвоїти. Серед усіх іспанських голосних найпростішими для україномовних студентів є звуки [a] та [u], оскільки вони майже повністю збігаються з їхніми українськими аналогами. Натомість голосні [e], [i] та [o] можуть становити певну складність через відмінності у відкритості та необхідність чіткої вимови незалежно від наголосу.

Українська та іспанська мають приголосні, такі як [m], [n], [p], [b], [f], які вимовляються подібно, що робить їхнє засвоєння легким. В обох мовах є вібрантний звук [r]. Хоча в українській він завжди реалізується як багатоколивний [r], а в іспанській є контраст із [r], сам принцип артикуляції схожий. Фрикативний

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Comparative Phonetics of Ukrainian and Spanish Languages: Difficulties for Ukrainian-Speaking Students (in Ukrainian) [Porivnialna fonetyka ukraïnskoï ta ispanskoï mov: trudnoshchi dlia ukraïnomovnykh studentiv]

© Bratel O. M. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,

Popova O. V. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

[x] в українській мові близький до слабшого варіанту іспанського [χ], що полегшує вимову цього звуку, також окрему увагу студентів потрібно звертати на звуки [s], [j] та [l]. Хоча український звук [s] досить близький іспанському [s], в україномовних студентів може спостерігатися неправильне місце артикуляції (занадто альвеолярний варіант) та надмірне пом'якшення цього звуку. Іспанський звук [j] схожий на українське й, але вимовляється ближче до [ж]. Український звук [l] подібний до іспанського, але має два варіанти – твердий і м'який, тоді як в іспанській [l] завжди залишається твердим. Основні труднощі для україномовних студентів – інтуїтивне пом'якшення звуку перед голосними переднього ряду, що є неправильною вимовою в іспанській. Найбільш складними для україномовних студентів є звуки [θ], [χ], [β], [γ], [ð], [ɾ], яких не існує в українській мові, тому ці звуки потрібно детально пропрацьовувати. Методика навчання залежить від того, чи є звук легким, помірно складним чи дуже складним для відтворення україномовними студентами.

Перспективи подальших наукових розвідок. Знаючи, які саме іспанські звуки можуть викликати труднощі в україномовних студентів, можна вибудовувати ефективну навчальну траєкторію вивчення іспанської фонетики. Водночас, сьогодні залишається все ще недостатньо розробленою методика навчання іспанської вимови для україномовних студентів з урахуванням особливостей їхньої рідної мови і визначення найкращих способів адаптації навчальних матеріалів.

Література:

1. Гаврилова, О. В., & Гнатишева, О. О. (2024). Дистанційні методи та прийоми навчання фонетики англійської мови. *Інноваційна педагогіка*, 71(1), 41–45.
2. Дубчак, О. (2020). *Чути українською. У світі звуків і букв*. Київ: Віхола.
3. Комарова, З. І., & Розгон, В. В. (2014). *Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоенія, графіка, орфографія: навчально-методичний посібник для студентів-філологів ВНЗ*. Умань: ФОП Жовтий О. О.
4. Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е., та ін. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів* (за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої). Київ: Ленвіт.
5. Пискач, О. Д., & Гоца, Е. Д. (2022). *Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоенія: навчально-методичний посібник для студентів І курсу українського відділення філологічного факультету*. Ужгород.
6. Мойсієнко, А. К., Бас-Кононенко, О. В., Бондаренко, В. В., та ін. (2010). *Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник*. Київ: Знання.
7. Тарнопольський, О. Б., & Кухаренко, А. А. (2015). Педагогічне зіставлення мовних систем іспанської та англійської мов як лінгвістичне підґрунтя навчання у вищі

(Актуальні питання лінгводидактики [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Порівняльна фонетика української та іспанської мов: труднощі для україномовних студентів (Українською)
[Poriavniialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Братель О. М. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,
Попова О. В. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іспанської мови як другої іноземної на основі англійської як першої іноземної. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 3(81), 24–28.

8. Cerda Masso, R. (2000). Fonología funcional del español. En *Introducción a la Lingüística española* (pp. 139–153). Barcelona: Ariel.
9. Gil, J., & Llisterri, J. (2004). Fonética y fonología del español en España (1978–2003). *Lingüística Española Actual*, 26(2), 5–44.
10. Llorach, E. A. (2001). *Gramática de la lengua española. Fonología*. Madrid.
11. Topal, Í. H. (2019). CEFR-oriented probe into pronunciation: Implications for language learners and teachers. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(2), 420–436.

References:

1. Gavrilova, O. V., & Gnatisheva, O. O. (2024). Distanciini metody ta pryjomy navchannia fonetyky anhliiskoi movy [Distance methods and techniques of teaching English phonetics]. *Innovatsiina pedahohika [Innovative Pedagogy]*, 71(1), 41–45.
2. Dubchak, O. (2020). *Chuty ukrainskoiu. U sviti zvukiv i bukiv* [Hearing Ukrainian. In the world of sounds and letters]. Kyiv: Vikhola.
3. Komarova, Z. I., & Rozgon, V. V. (2014). *Suchasna ukrainska literaturna mova: fonetyka, orfoepiia, hrafika, orfohrafiiia* [Modern Ukrainian literary language: Phonetics, orthoepy, graphics, orthography]. Uman: FOP Zhovtyi O. O.
4. Bihych, O. B., Borysko, N. F., Boretska, H. E., et al. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka* [Methodology of teaching foreign languages and cultures: Theory and practice] (S. Yu. Nikolaieva, Ed.). Kyiv: Lenvit.
5. Pyskach, O. D., & Hotsa, E. D. (2022). *Suchasna ukrainska mova: Fonetika. Fonolohiia. Orfoepiia* [Modern Ukrainian language: Phonetics. Phonology. Orthoepy]. Uzhhorod.
6. Moisiienko, A. K., Bas-Kononenko, O. V., Bondarenko, V. V., et al. (2010). *Suchasna ukrainska literaturna mova: Leksykolohiia. Fonetyka* [Modern Ukrainian literary language: Lexicology. Phonetics]. Kyiv: Znannia.
7. Tarnopolskyi, O. B., & Kukharenko, A. A. (2015). Pedahohichne zistavlennia movnykh system ispanskoi ta anhliiskoi mov yak linhvistychnie pidgruntia navchannia u vyshi ispanskoi movy yak druhoi inozemnoi na osnovi anhliiskoi yak pershoi inozemnoi [Pedagogical comparison of the language systems of Spanish and English as a linguistic basis for teaching Spanish as a second foreign language at the university on the basis of English as a first foreign language]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka* [Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University], 3(81), 24–28.
8. Cerda Masso, R. (2000). Fonología funcional del español. In *Introducción a la Lingüística española* (pp. 139–153). Barcelona: Ariel.
9. Gil, J., & Llisterri, J. (2004). Fonética y fonología del español en España (1978–2003). *Lingüística Española Actual*, 26(2), 5–44.
10. Llorach, E. A. (2001). *Gramática de la lengua española. Fonología*. Madrid.
11. Topal, Í. H. (2019). CEFR-oriented probe into pronunciation: Implications for language learners and teachers. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(2), 420–436.

(Current issues in linguodidactics [Aktual'ni pytannja lingvodydaktyky])

Comparative Phonetics of Ukrainian and Spanish Languages: Difficulties for Ukrainian-Speaking Students (in Ukrainian) [Porivnialna fonetyka ukrainskoi ta ispanskoi mov: trudnoshchi dlia ukrainomovnykh studentiv]

© Bratel O. M. [Bratel O. M.], olenabratel@gmail.com,Popova O. V. [Popova O. V.], popovaalenka135@gmail.com